

Магистрлердің қорытынды біліктілік жұмысына қойылатын талап-тар университетте (магистрлік диссертация)

Исламгулов Дамир Рафаэлович
Башқұрт мемлекеттік аграрлық университетінің
кафедра меңгерушісі

Магистратура (магистратура) келесі қызмет түрлеріне бағытталған жоғары білімнің екінші деңгейі болып табылады: ғылыми-зерттеу, өндірістік-технологиялық, ұйымдастырушылық-басқару, ғылыми-педагогикалық және т.б. Білім берудің осы деңгейін аяқтағаннан кейін бітіруші диплом беріледі. магистр дәрежесі (біліктілік).

Магистрлік диссертация автордың жария қорғауға ұсынған ғылыми ұсыныстары мен нәтижелерінің жалпылама баяндалуынан тұратын теориялық немесе эксперименттік ғылыми жұмыс болуы керек. Ол біртұтас болуы керек және автордың ғылымға немесе тәжірибеге қосқан жеке үлесін куәландырады.

Магистрлік диссертация келесі талаптардың біріне сәйкес болуы керек:

- нақты ғылым саласы үшін маңызды нақты ғылыми немесе практикалық мәселені ұжымдық түрде шешетін нәтижелерді қамтиды, оларды қолдану қолданбалы міндеттерді шешуді қамтамасыз етеді;

- қолдану қолданбалы міндеттерді шешуді қамтамасыз ететін белгілі бір ғылым саласындағы ғылыми негізделген әзірлемелерді қамтиды;

- жаңа теориялық немесе эксперименттік нәтижелерді қамтиды, олардың жиынтығы белгілі бір ғылым саласындағы нақты салаларды дамыту үшін маңызды.

Магистрлік диссертация келесі жалпы талаптарға сай болуы керек:

1. Өзекті болу және берілген тапсырмаларды шешу;
2. Ғылыми зерттеу элементтерін қамтиды;
3. Материалды баяндаудың логикалық реттілігі болуы;

4. Заманауи әдістерді, бағдарламалық өнімдерді, оның ішінде дербес әзірленгендерді, теориялық және эксперименттік деректерді өңдеу әдістерін қолдану арқылы жүзеге асырылуы;

5. Материалды беру кезінде пайдаланылған әдеби дереккөздерге сілтемелер болуы керек.

Магистрлік диссертацияға мыналар кіреді:

- ғылыми жаңалығы және теориялық немесе қолданбалы маңызы бар жаңа нәтижелер алу;

- ғылыми конференциялар мен семинарларда баяндамалар түрінде алынған нәтижелер мен қорытындыларды сынақтан өткізу;

- негізгі нәтижелерді ғылыми басылымдарда (журналдарда, журналдарда және т.б.) жариялау.

Таңдалған тақырыптың өзектілігін негіздеу зерттеудің бастапқы кезеңі болып табылады. Магистрлік диссертацияның тақырыбын таңдағанда, тақырып мынаны басшылыққа алу керек:

- студенттің мамандық саласын көрсету және әдетте студент тағайындалған кафедраның негізгі ғылыми-зерттеу жұмысының жоспарымен байланысты болуы керек;

- өзекті болу, технология мен технологияның қазіргі жағдайы мен даму болашағына сәйкес болуы;

- магистратурада оқу барысында алынған зерттеу нәтижелеріне негізделуі;

- диссертациямен жұмыс істеу барысында сенімді мәліметтер алу мүмкіндігін ескеру;

- кейінгі кәсіптік қызметпен байланысты болуы және түлектің жұмысқа орналасуы жоспарланған кәсіпорындар мен ұйымдардың мүдделері мен қажеттіліктерін қанағаттандыру.

Магистрлік диссертациялардың шамамен тақырыптарын бітіруші кафедра әзірлейді және жыл сайын факультеттің ғылыми кеңесінде бекітіледі. Магистрлік диссертацияның тақырыбы студент үшін факультеттің ғылыми кеңесінің отырысында бекітіледі, сол отырыста ғылыми жетекші тағайындалады.

Студентке өзектілігі мен орындылығының негіздемесі болған жағдайда кәсіпорынның, ұйымның немесе мекеменің өтініші бойынша магистрлік диссертацияға өз тақырыбын ұсыну құқығы беріледі.

Магистрлік диссертацияны жазу мен қорғаудың негізгі мақсаттары:

- тиісті магистратура бағдарламасы бойынша бітірушінің кәсіби дайындық деңгейін растау;

- тиісті білім саласы бойынша әдеби көздерден алынған ақпаратты зерттеу, жинақтау және талдау қабілетін көрсету;

- алған терең біліміне сүйене отырып, өзінің кәсіби қызметі саласындағы мәселелерді заманауи деңгейде өз бетінше шешу, ғылыми дәлелдеу және өз көзқарасын қорғау қабілеті мен қабілетін көрсету;

- зерттеу нәтижелері бойынша өз бетінше қорытынды құрастыру және практикалық ұсыныстар беру қабілетін көрсету.

Диссертация тақырыбын таңдағаннан кейін бірден

әдеби дереккөздерді таңдауға және талдауға кірісу керек. Мұнда кітапхана қорларынан бөлек интернет ресурстары да тиімді көмек көрсетеді.

Әдебиетті оқу кезіндегі негізгі ұсыныстар:

- мұнда зерттелетін мәселенің теориялық аспектілерін ашатын әдебиеттермен жұмысты бастау қажет, мұнда ғылыми басылымдар, монографиялар мен мақалалардан басқа оқу-әдістемелік басылымдар (оқулықтар мен оқу-әдістемелік құралдар) болуы мүмкін;

- баяндалған материалда құрылғы, жұмыс істеу принциптері, артықшылықтар мен кемшіліктер, сипаттамалар, тырнақшалар, анықтамалар, үлгілер және т.б. болуы керек;

- ең беделді дереккөздерге сүйене отырып, олардың библиографиялық мәліметтерін нақты көрсете отырып, өзекті мәселе бойынша жаңа ақпаратқа назар аудару қажет;

- алынған ақпаратты жүйелеу магистрлік жұмыстың тараулары бойынша жүргізілуі керек;

- диссертацияда барлық ақпаратты қолдануға болмайды, бірақ ол, әдетте, оны қорғауға көмектесе алады.

Кафедраның ғылыми дәрежесі бар профессорлары мен доценттері магистранттардың ғылыми жетекшілері болып тағайындалады.

Ғылыми жетекші магистрантпен бірге күнтізбелік жоспарды жасайды және бекітеді. Ғылыми жетекшілер апта сайын күнтізбе бойынша магистрлік жұмыстың орындалу пайызын белгілейді.

Магистрлік диссертация жетекшісінің негізгі міндеттері:

1. Магистратурада оқитын студенттерді таңдау. Өңгімелесу, сұхбат жүргізу, зерттеу бағыттарына қызығушылық, жұмыс тақырыптарымен танысу;

2. Магистрлік диссертацияны орындау үшін студенттің өтінішін ұйымдастыру және кафедра меңгерушісін жұмыстың тақырыбымен және оның жаңашылдығымен таныстыру;

3. Диссертацияны орындау тапсырмасын және күнтізбелік жоспарды құрастырып, кафедра меңгерушісімен бекіту;

4. Әдебиеттермен және анықтамалық материалдармен жұмыс істеу тәртібін ұсыну және түсіндіру;

5. Кеңестер өткізу және күнтізбелік жоспардың орындалуын бақылау (аптасына кемінде бір рет),

кемшіліктерді көрсету және оларды жоюды талап ету;

6. Түсіндірме жазба мен графикалық бөлігін тексеріп, тиісті қолдарын қою;

7. Магистранттың жұмысына рецензия жазу және оған есеп шығаруға көмектесу;

8. Кафедрада студенттің алдын ала қорғауына қатысу және кафедра оқытушылары көрсеткен кемшіліктерді жоюға көмектесу;

9. Рецензенттің пікірлерін талдаңыз және студентке түсініктемелерге жауап беруіне көмектесіңіз;

10. Студенттің магистрлік диссертациясын қорғауға қатысу және қорғаудан кейін Мемлекеттік аттестаттау комиссиясы (МАК) мүшелерінің ескертулеріне талдау жасау.

Магистрлік диссертация жетекшісінің шолу формасы бакалавр дәрежесіне ұқсас болуы мүмкін.

Әдебиеттер тізімі:

1. Григораш, О.В. Бөлім қызметін ұйымдастыру және жұмыс нәтижелерін бағалау / Григораш О.В., Трубилин А.И. – Краснодар: КубГАУ, 2012. - 596 б.

2. Лубова, Т.Н. Студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыру / Любова Т.Н., Исламгулов Д.Р. // Жинақта: Жоғары білім берудің Федералдық мемлекеттік білім беру стандарты шеңберінде жоғары білім берудің білім беру бағдарламаларын жүзеге асыру. Бүкілресейлік ғылыми-әдістемелік конференцияның материалдары. – Уфа: Башқұрт мемлекеттік аграрлық университеті, 2016. – 214-219 б.

3. Исламгулов, Д.Р. Негізгі кәсіптік білім беру бағдарламаларын әзірлеуде кәсіптік стандарттарды қолдану / Исламгулов Д.Р., Любова Т.Н. // Жоғары білім берудің Федералдық мемлекеттік білім беру стандарты шеңберінде жоғары білім берудің білім беру бағдарламаларын жүзеге асыру: Бүкілресейлік ғылыми-әдістемелік конференция материалдары. – Уфа: Башқұрт мемлекеттік аграрлық университеті, 2016. – 161-170 б.

4. Лубова, Т.Н. Құзыреттілік көзқарас шеңберінде білім сапасын бағалау / Т.Н.Лубова, Д.Р.Исламгулов // Жоғары білімді жаңғырту жағдайында әлеуметтік, гуманитарлық, жаратылыстану-техникалық пәндерді оқытудың өзекті мәселелері: Материалдар. халықаралық ғылыми-әдістемелік конференциясының. – Уфа: Башқұрт мемлекеттік аграрлық университеті, 2014. – С.189-192.